

Det er en teoretisk konstruksjon å hevde at aksjonærene ikke eier aksjeselskapene, skriver Ole G. Klevan i advokatfirmaet Schjødt.

- GALT: Sjøfjells lære om at aksjonærene kun eier aksjer og ikke aksjeselskapet må kunne betegnes som vranglære, skriver Ole G. Klevan. FOTO: IVAN KVERME

Aksjeselskaper er ikke selveiende

I sitt innlegg i Finansavisen 25. februar sier dr. juris Bente Sjøfjell at hun har til gode å se en godt underbygget rettslig argumentasjon for at aksjonærer er eiere av aksjeselskaper. Her følger en slik argumentasjon i kortversjon:

I norsk rett har vi en organisasjonsform som er selveiende: stiftelser. Ifølge Stiftelsesloven forstås med en stiftelse en formuesverdi som er stilt til rådighet for et bestemt formål. Når stiftelsen er opprettet har ikke oppretteren lenger rådighet over formuesverdien som er overført til stiftelsen. Normale eierrettigheter – som oppnevning og avsettelse av styremedlemmer mv. – er overlatt til det statlig opprettede Stiftelsestilsynet.

Stiftelser er altså selveiende. Motsatt er selskaper, som aksjeselskaper, ansvarlige selskaper, kommandittselskaper osv., ikke selveiende.

Spørsmålet er da hvem som eier for eksempel aksjeselskaper når de

ikke er selveiende? Svaret er relativt enkelt: aksjonærene.

Det er selvfølgelig korrekt at aksjeselskapene som egne rettssubjekter mens de er «i live» eier sine egne aktiva, men det er en teoretisk konstruksjon å hevde at aksjonærene ikke eier aksjeselskapene, men bare aksjene, som Sjøfjell anfører. Aksjer – som ikke lenger er «fysiske» i form av aksjebrev, men kun fremgår av aksjeeierboken – er andelsbevis som angir hvor stor andel av et aksjeeierselskap innehaveren er eier av.

Den dagen aksjonæren(e) beslutter å oppløse aksjeselskapet blir dets netto verdier utdelt til dem som eier(e).

Sjøfjells lære om at aksjonærene kun eier aksjer og ikke aksjeselskapet må kunne betegnes som vranglære. Aksjeselskaper er ikke selveiende slik stiftelser er.

Ole G. Klevan, partner i advokatfirmaet Schjødt.

Eierskapsmyten

Aksjonærene må trygt kunne kalle seg eiere, skriver advokat Morten Garman.

EIERE: Det er fremdeles slik at aksjonærene utøver den dominante rådighet over selskapet, skriver advokat Morten Garman.

Eier aksjonærene aksjeselskapet eller er aksjonæren kun eier

av sine aksjer i selskapet? Dette spørsmålet er omtvistet. Professor Sjøfjell mener det er en myte at aksjonærene

eier selskapet. Aksjonærene eier aksjer utstedt av selskapet og ikke selskapet. Dette er utvilsomt ordningen etter aksjelovgivningen. Denne ordning er også gjennomført i annen sentral lovgivning. For børsnoterte selskaper formuebeskattes aksjonæren etter aksjens omsetningsverdi og ikke en andel av selskapets skattemessige verdier. Aksjonærens kreditorer kan ikke angripe selskapet og dets verdier, men må nøye seg

med selve aksjen.

Spørsmålet er så; hvem eier selskapet og hvilken betydning har eierforholdet? Aksjeselskapet er ikke selveiende og det er vanskelig å tenke seg at et selskap er eierløst

når det har utstedt aksjer. Aksjelovgivningen tar ikke stilling til spørsmålet, men i juridisk litteratur uttrykkes gjerne at selskapet eies av aksjonærene. Dette gjelder fortsatt. Det er fremdeles slik at aksjonærene utøver den dominante rådighet over selskapet. Aksjonærene må derfor trygt

kunne kalle seg eiere.

Det er likevel viktig å forstå hvorfor andre enn aksjonærene mener dette er en eierskapsmyte. Professor Sjøfjell forklarer dette selv ved å poengtere at myten er «... en del av en utvikling hvor aksjonærens interesse har fått for stor plass...». Dette er ikke riktig. Utviklingen er den stikk motsatte. I lovgivningen gjøres det stadig nye inngrep i aksjonærdemokratiet. Retten til å forvalte selskapet begrenses.

Professor Sjøfjell mener åpenbart at aksjonærene ikke lenger har rett til å forvalte selskapet, men kun har «kontrollrettigheter». I en kronikk i Aftenposten fredag

» Aksjeselskapet er ikke selveiende og det er vanskelig å tenke seg at et selskap er eierløst når det har utstedt aksjer

» Det er likevel viktig å forstå hvorfor andre enn aksjonærene mener dette er en eierskapsmyte

FOTO: THOMAS C. HØIE

22.2.13 rettet «næringslivstopper» et nytt angrep på aksjonærdemokratiet. Kort fortalt mener forfatterne at i en konflikt mellom valgkomiteens forslag og aksjonærflertallet ønsker, må aksjonærene vike.

Valgkomiteens forslag til styremedlemmer er pr. definisjon et resultat av en grundig prosess og derfor forstandig, mens aksjonærens alternative forslag er vilkårlig. Vilkårighet er ikke ønsket og aksjonæren må derfor ikke ha anledning til egne avvikende oppfatninger. Viljen til å gjøre ytterligere inngrep i aksjonærdemokratiet synes å være omvendt proporsjonal med viljen til å gjøre egen kapitalinnsats. Det blir som på et fotballstadion; tribunejengen vet best hvordan det skal spilles, og uansett har de ingenting å tape.

ANDRES MENINGER

The New York Times
 The Wall Street Journal
 Financial Times
 Nordisknett
 Dagens ledelse
Finansavisen
TRIVELT BREV

FINANSAVISEN MENER

Sjøfjell i spagaten

På 1500-1600-tallet ville Sjøfjell blitt brent på bålet for trolddom eller hekseri

På 1500-1600-tallet ville Sjøfjell blitt brent på bålet for trolddom eller hekseri

Finansavisen mener

På 15-1600-tallet ville professor Beate Sjøfjell blitt brent på bålet for trolddom eller hekseri, skrev Trygve Hegnar 23. januar.

Morten Garman, ansvarlig advokat og partner i Gram, Hambro & Garman Advokatfirma.